

**СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ
НАУКОВО-ДОСЛІДНОГО ЦЕНТРУ
ІНДУСТРІАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ
РОЗВИТКУ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ
НАУК УКРАЇНИ
ДО 2023 РОКУ**

Харків - 2016 р.

АНОТАЦІЯ

В процесі розробки Стратегії розвитку Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку Національної академії наук України (НДЦ ІПР НАН України) здійснено аналіз стану і тенденцій розвитку Центру, його позиціонування у Відділенні економіки НАН України. Спираючись на результати проведеного SWOT-аналізу, який дозволив визначити головні проблеми НДЦ ІПР НАН України і його конкурентні переваги, та враховуючи точки зору зовнішніх експертів, визначені місія та візія НДЦ ІПР НАН України, а також стратегічні цілі його розвитку. Для кожної стратегічної цілі сформульовані завдання та визначені індикатори досягнення цілі.

Результати реалізації стратегії розвитку НДЦ ІПР НАН України передбачається визначати на підставі проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації заходів.

Стратегію затверджено на засіданні Вченої ради НДЦ ІПР НАН України.

(Протокол № 9 від 21.09.2016 р.)

ЗМІСТ

Розділ 1. АНАЛІЗ СТАНУ І ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ НДЦ ІПР НАН УКРАЇНИ	4
1.1. Загальний опис Центру: історія і особливості	5
1.2. Статистичний аналіз стану і тенденцій розвитку Центру	6
1.3. Позиціонування Центру у масштабі Відділення економіки та НАН України	8
Розділ 2. ІДЕНТИФІКАЦІЇ ПРОБЛЕМ І ВИЗНАЧЕННЯ МІСІЇ ТА ВІЗІЇ НДЦ ІПР НАН УКРАЇНИ	10
2.1. SWOT-аналіз та ідентифікація загальних проблем і конкурентних переваг Центру	11
2.2. Визначення місії та візії Центру	14
Розділ 3. ФОРМУВАННЯ ЦІЛЕЙ РОЗВИТКУ НДЦ ІПР НАН УКРАЇНИ	15
3.1. Стратегічні цілі і завдання розвитку Центру	16
3.2. Етапи реалізації стратегії розвитку Центру	23
Розділ 4. МОНІТОРИНГ І ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ НДЦ ІПР НАН УКРАЇНИ	24
ДОДАТОК	27

РОЗДІЛ 1
АНАЛІЗ СТАНУ І
ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ
НДЦ ІПР НАН УКРАЇНИ

АН БЕКЕТОВ

1.1. Загальний опис Центру: історія і особливості

Відповідно до розпорядження Президії Академії наук УРСР у 1957 р. у м. Харкові було створено філіал Інституту економіки АН УРСР.

Згідно з постановою Президії АН УРСР від 21 вересня 1965 року № 224 на базі філіалу було створено Харківське відділення Інституту економіки АН УРСР.

Харківське відділення Інституту економіки АН УРСР у 1994 р. було перейменовано на Харківське відділення Інституту економіки НАН України.

З 1 січня 2006 р. Харківське відділення Інституту економіки НАН України функціонує як Науково-дослідний центр індустріальних проблем розвитку НАН України (НДЦ ІПР НАН України, у подальшому - Центр).

Діяльність Центру здійснюється відповідно до Статуту НАН України (від 14.04.2016 р.), Концепції розвитку НАН України на 2014-2023 рр., Основних принципів діяльності наукових установ НАН України.

Центр є державною науковою установою, що заснована на державній формі власності.

У Центрі функціонують 2 відділи і 4 секції.

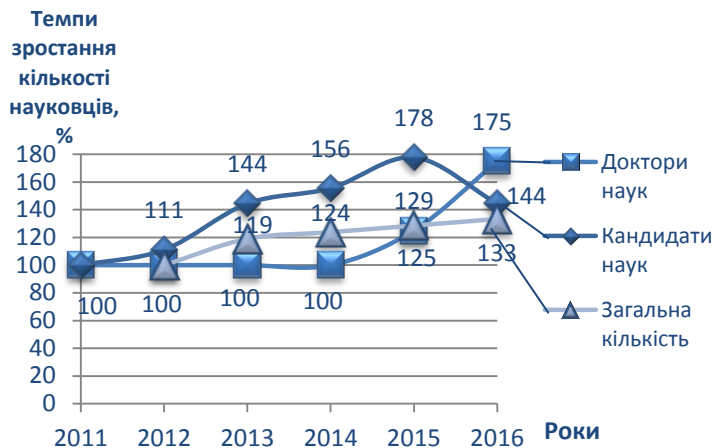
Станом на 1 січня 2016 р. загальна кількість працюючих у Центрі складала 36 осіб, у тому числі 28 наукових працівників, серед яких 1 член-кореспондент НАН України, 7 докторів наук та 13 кандидатів наук, 11 науковців із вченим званнями професора або доцента.

Центром за 2012-2016 рр. було виконано 44 фундаментальних та прикладних дослідження.

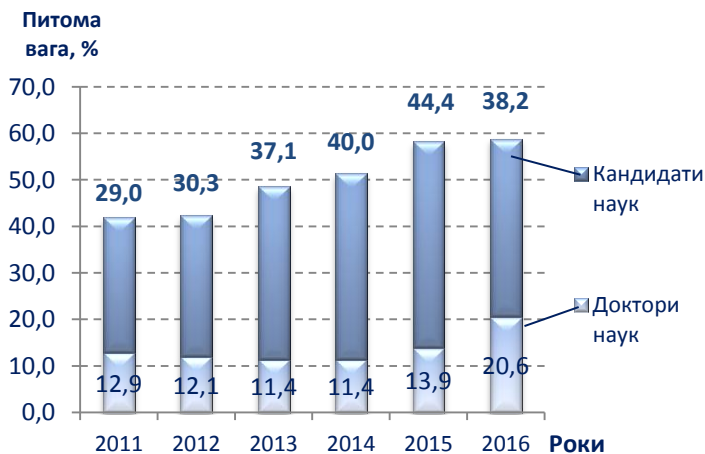
На замовлення різних органів державної влади Центром було надано 69 експертних висновків до нормативно-правових актів і програмних документів, а також інформаційно-аналітичних матеріалів.

Центр здійснює співробітництво з науковими, навчальними та видавничими закладами Польщі, Франції, Грузії тощо.

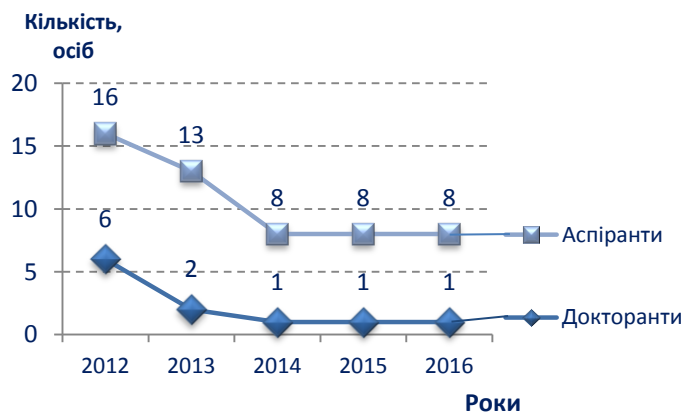
1.2. Статистичний аналіз стану і тенденцій розвитку Центру

Динаміка чисельності науковців Центру

Динаміка якісного складу науковців Центру

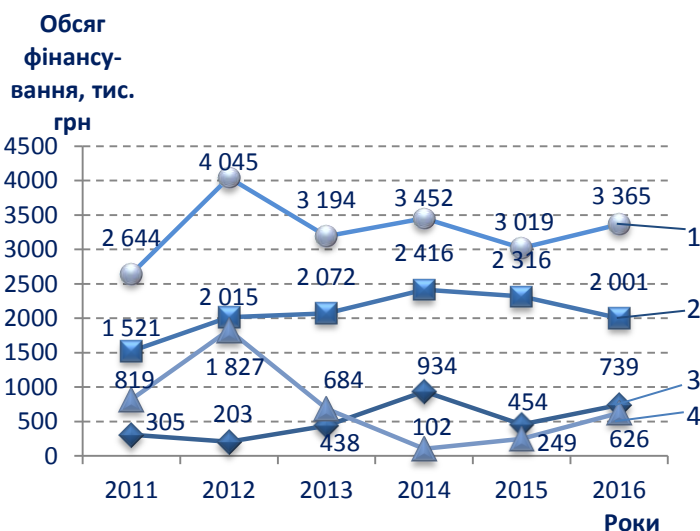

Підготовка наукових кадрів у НДЦ ІПР НАН України

- Кількість працюючих в НДЦ ІПР НАН України за 2012-2016 рр. складала у середньому 34 особи;
- кількість науковців зросла порівняно з 2011 р. на 33 %;
- питома вага науковців у загальній чисельності зросла з 67,7 % у 2011 р. до 82,4 % у 2016 р.;
- у динаміці кількості та якісного складу науковців за п'ять років спостерігалися позитивні тенденції;
- кількість дослідників – докторів наук збільшилася до 7 осіб, тобто на 44 % порівняно з 2011 р.;
- кількість дослідників-кандидатів наук збільшилася на 75 %.

- У якісному складі науковців Центру відбувалися значні позитивні зрушення:
- питома вага науковців – докторів наук зросла на 7,7 % і склала на початок 2016 р. 20,6 %;
- питома вага науковців – кандидатів наук зросла на 9,2 % і склала 38,2 %;
- питома вага науковців-жінок зросла з 60 % до 67,9 %, у т.ч. серед докторів наук з 25 % до 71,4 %;
- питома вага жінок серед молодих науковців – кандидатів наук зросла з 25 % до 75 %.

- Протягом 2012-2015 рр. в аспірантурі НДЦ ІПР навчалося 53 осіб, в докторантурі – 11 осіб;
- за 5 років під керівництвом науковців Центру було успішно захищено 21 дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора філософії (кандидатів наук) і 7 дисертацій з наукового ступеня доктора наук;
- з 2010 р. працює спеціалізована вчена рада для захисту докторських та кандидатських дисертацій за спеціальностями 08.00.03, 08.00.05.

Динаміка обсягів фінансування науково-дослідних робіт: 1 – загальний обсяг; 2 – фундаментальні дослідження; 3 – прикладні дослідження; 4 – науково-технічні послуги

Структура фінансування НДЦ ІПР НАН України за 2012-2016 рр.

Результативність наукової та науково-технічної діяльності НДЦ ІПР НАН України за 2012-2016 рр.

Показник	Усього	у т.ч. у 2016р.	на 1 науковця
Кількість закінчених наукових робіт і науково-технічних розробок	44	10	x
Статті у журналах, що індексуються провідними реферативними базами даних публікацій (Web of Science, Scopus, Google Scholar тощо)	63	15	0,5
Статті в журналах, що індексуються іншими міжнародними базами даних	519	148	4,2
Тези міжнародних конференцій	229	79	1,8
Публікації у закордонних виданнях	52	15	0,4
Оригінальні монографії та доповіді	52	4	0,4
Підручники та навчальні посібники	10	1	0,08

➤ У динаміці фінансування Центру спостерігалася слабка тенденція до збільшення фінансування за 2012-2015 рр. у середньому на 4,9 % у рік;

➤ фінансування з державного бюджету зростало у середньому на 8,5 % на рік;

➤ за 2012-2016 рр. обсяг госпдоговірної тематики склав 3,5 млн грн, що становить 20,4 % усього фінансування.

➤ У структурі фінансування за рахунок державного бюджету прикладні дослідження займали протягом 2012-2016 рр. 16,2 % у т.ч. у 2016 р. 22,9 %;

➤ питома вага фінансування на конкурсній основі за цільовими програмами НАН України та відділення економіки збільшилася з 9 % у 2011 р. до 15,4 %;

➤ середньорічний обсяг фінансування за рахунок госпдоговорів на 1 науковця Центру складав 23,8 тис. грн.

➤ Протягом 2012-2016 рр. було виконано 44 наукових робіт та впроваджених наукових розробок;

➤ кількість статей опублікованих у провідних журналах за 5 років склала 608, з них 95,7 % у журналах, що індексуються міжнародними реферативними базами даних, 10,3 % - у журналах, індексованих Web of Science, Scopus, Google Scholar тощо;

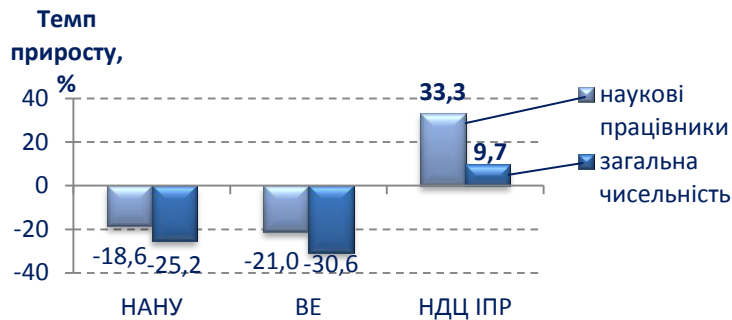
➤ випущено 45 монографій, 7 аналітичних доповідей та 9 підручників;

➤ за 5 років НДЦ ІПР було проведено 17 міжнародних і 4 всеукраїнські науково-практичні конференції, 19 круглих столів;

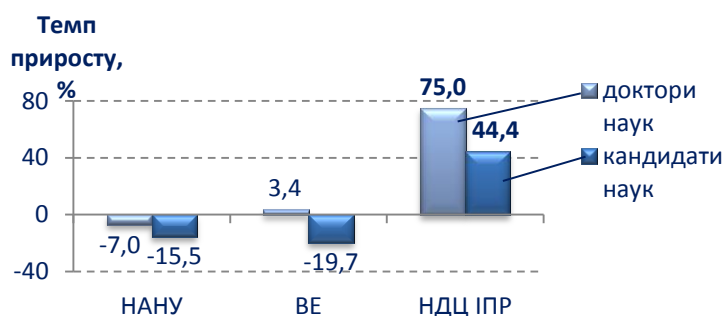
➤ представники Центру 13 разів брали участь у науково-популярних телевізійних програмах.

1.3. Позиціонування НДЦ ІПР у масштабі Відділення економіки та НАН

України

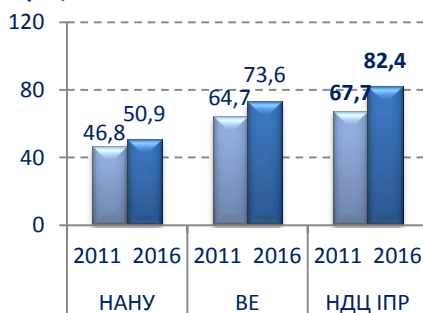

Динаміка чисельності працівників НАНУ, ВЕ та НДЦ ІПР за 2011–2016 рр.

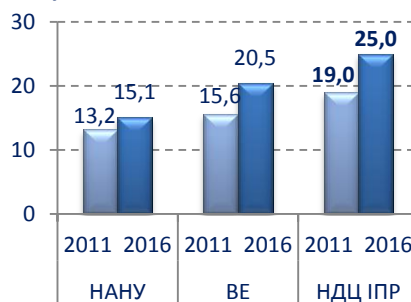

Динаміка чисельності наукових працівників НАНУ, ВЕ та НДЦ ІПР вищої кваліфікації за 2011–2016 рр.

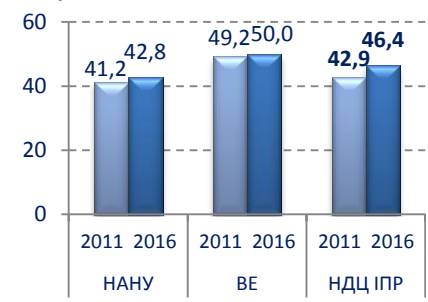
Питома вага науковців, % від загальної чисельності працюючих

Питома вага докторів наук, % від чисельності науковців

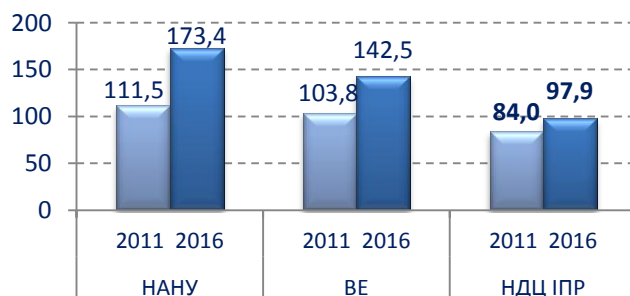

Питома вага кандидатів наук, % від чисельності науковців

Питома вага та якісного складу науковців НАНУ, ВЕ та НДЦ ІПР у 2011 та 2016 рр.

Обсяг фінансування за рахунок державного бюджету на 1 науковця, тис. грн

Обсяги фінансування з державного бюджету у розрахунку на 1 науковця в НАНУ, ВЕ та НДЦ ІПР у 2011 та 2016 рр.

➤ На тлі скорочення кількості науковців Відділення економіки (ВЕ) НАН України на 21 % протягом 2012–2016 рр. кількісний склад Центру збільшився на 3 особи (12 %);

➤ кількість докторів наук збільшилася за 5 років на 75 %, а кандидатів наук – на 44,4 %;

➤ за той же час кількість докторів серед науковців НАНУ зменшилася на 7 %, по ВЕ збільшилася на 3,4 %, а кількість кандидатів наук зменшилася відповідно на 15,5 та 19,7 %;

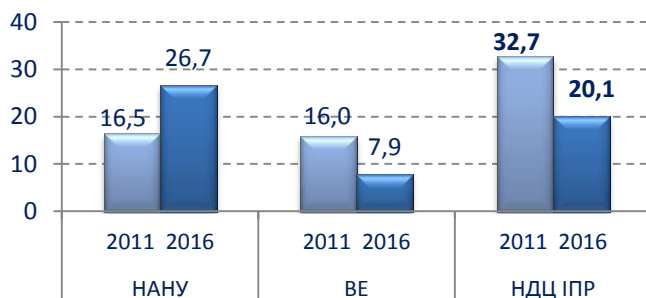
➤ питома вага докторів наук серед науковців Центру поступово збільшувалася і досягла 25 %, що більше, ніж у середньому по Відділенню економіки та НАНУ;

➤ питома вага кандидатів наук серед дослідників Центру незначно менша за середню по ВЕ, але більша порівняно із середньою по НАНУ.

➤ Обсяг фінансування з кошів державного бюджету на одного науковця Центру залишається меншим, ніж у середньому по Відділенню економіки на 31,2 %, а порівняно з НАН України у цілому – в 1,7 рази;

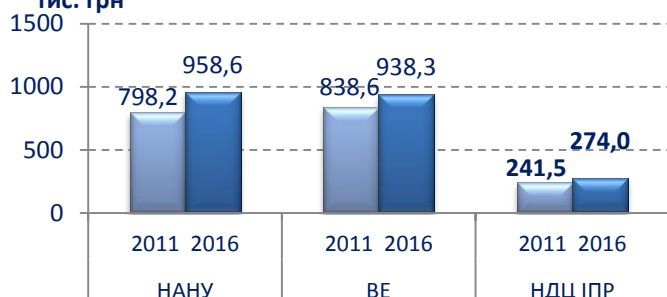
➤ фінансування з державного бюджету у розрахунку на 1 науковця Центру зросло за 2011–2016 рр. на 16,5 %, по відділенню економіки – на 37,2 %, по НАНУ – на 55,5 %.

Обсяг фінансування за рахунок госпдоговорів на 1 науковця, тис. грн

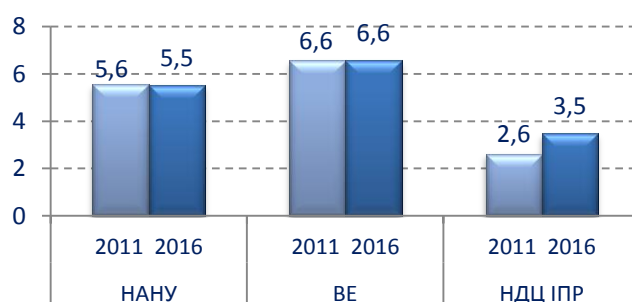
Обсяги фінансування НДР за рахунок господарських договорів на 1 науковця у НАНУ, ВЕ та НДЦ ІПР у 2011 та 2016 рр

Обсяг фінансування за рахунок державного бюджету на 1 НДР, тис. грн

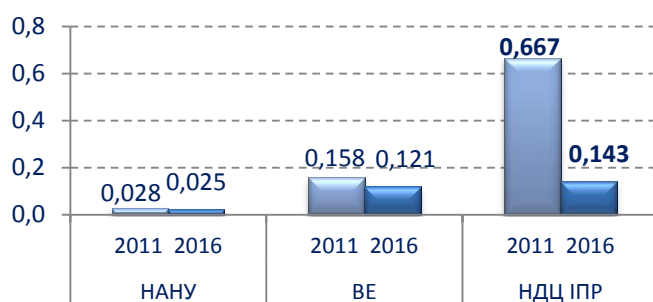
Обсяги фінансування за рахунок державного бюджету на одну НДР у НАНУ, ВЕ та НДЦ ІПР в 2011 та 2016 рр.

Кількість науковців на 1 тему,

Кількість науковців на 1 науково-дослідну роботу у НАНУ, ВЕ та НДЦ ІПР у 2011 та 2016 рр.

Кількість монографій на 1 науковця

а)

➤ Частка фінансування наукових та науково-технічних розробок за рахунок госпдоговорів у середньому за 2012-2016 рр. у Центрі склала 20,4 %, що перевищує значення по Відділенню економіки у 2,9 рази (6,9 %), а по НАН України у цілому – у 1,7 рази (11,8 %);

➤ обсяг фінансування за рахунок госпдоговорів у розрахунку на 1 науковця у середньому за 2012-2016 рр. по Центру склав 29,1 тис. грн на рік, що перевищує середнє значення по Відділенню економіки у 2,7 рази, а по НАНУ – у 1,6 рази.

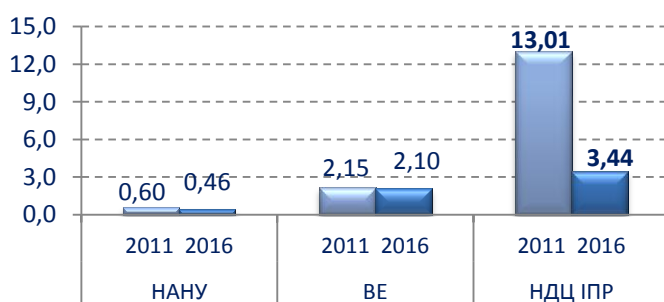
➤ Обсяги фінансування за рахунок державного бюджету у розрахунку на 1 НДР у Центрі збільшилися порівняно з 2011 р. на 13,5 %, але залишаються значно меншими, ніж у середньому по відділенню економіки та НАНУ – у 3,4 рази.

➤ Кількість наукових співробітників, які виконують НДР за рахунок коштів державного бюджету, зросла у Центрі на 1 особу (34,6 %), але залишається у 1,9 рази меншою, ніж у відділенні економіки (6,6) та у 1,6 рази меншою ніж у середньому по НАНУ (5,5), де ця кількість майже не змінилася протягом 2011-2016 рр.

➤ Кількість монографій, опублікованих науковцями Центру, у розрахунку на 1 наукового співробітника наблизилася у 2016 р. до середнього по відділенню економіки значення, але залишається більшою на 18 %;

➤ сумарна кількість монографій, опублікованих протягом 2012-2016 рр. науковими співробітниками

**Обсяг монографій,
обл.-вид. арк. на 1 науковця**

б)

**Кількість статей
на 1 науковця**

в)

**Порівняльна результативність наукової діяльності
НАНУ, ВЕ та НДЦ ІПР у 2011 та 2016 рр. у розрахунку
на 1 наукового співробітника:**

а) кількість монографій;

б) обсяг обліково-видавничих аркушів;

в) кількість статей.

Центру, у розрахунку на 1 науковця становить 0,34, що у 3 рази більше, ніж по Відділенню економіки та у 10 разів більше, ніж по НАНУ;

➤ обсяг опублікованих монографій у розрахунку на 1 науковця Центру становить за 2012-2016 рр. 38,2 обл.-вид. арк., що у 4,3 рази більше, ніж у цілому по Відділенню економіки (8,9).

➤ Середня кількість опублікованих науковцями Центру статей на 1 дослідника зросла на 15,2 %, у той час як у Відділенні економіки зменшилася в 1,4 рази, а по НАНУ – зменшилася на 2,3 %;

➤ у цілому за 2012-2016 рр. середня кількість статей науковців Центру становить 4,7 на 1 науковця за рік, що у 1,7 рази більше, ніж у середньому по Відділенню економіки за той же час, і у 3,6 рази більше, ніж по НАН України у цілому;

➤ завдяки активізації міжнародної діяльності, починаючи з 2015 р., кількість публікацій у зарубіжних виданнях у розрахунку на 1 науковця Центру перевищує середнє значення по Відділенню економіки на 27,8 %.

Висновок

☞ У динаміці кадрового потенціалу НДЦ ІПР спостерігається більше позитивних тенденцій, ніж у цілому по НАН України та Відділенню економіки. Збільшення питомої ваги науковців вищої кваліфікації є передумовою проведення якісних наукових досліджень та науково-технічних розробок. Проте зменшення питомої ваги молодих науковців створює ризики для активної наукової діяльності і потребує заходів щодо залучення молоді.

☞ Тенденція динаміки обсягів фінансування діяльності НДЦ ІПР за рахунок державного бюджету відповідає загальній тенденції фінансування наукових досліджень державою і викликає необхідність ще більш активної співпраці з бізнес-установами та розвитку взаємодії із зарубіжними партнерами.

☞ Результативність наукової діяльності НДЦ ІПР у розрахунку на 1 науковця за окремими показниками значно перевищує показники Відділення економіки та НАН України у цілому, що створює додаткові переваги у визнанні НДЦ ІПР як наукової організації всеукраїнського та міжнародного рівня.

The background of the slide is a photograph of the National Academy of Sciences of Ukraine building. It is a tall, multi-story structure with a central tower and classical columns at the base. The text is overlaid on this image.

Розділ 2

ІДЕНТИФІКАЦІЯ ПРОБЛЕМ І ВИЗНАЧЕННЯ МІСІЇ ТА ВІЗІЇ НДЦ ІПР НАН УКРАЇНИ

2.1. SWOT-аналіз та ідентифікація загальних проблем і конкурентних переваг Центру

SWOT-аналіз Центру здійснювався фахівцями Центру та запрошеними експертами, представниками ВНЗ та бізнес-спільноти. При аналізі враховувалися стан і тенденції розвитку НАН України, позиціонування Центру в

різних масштабах, дослідження глобальних викликів і прогнозування національних ризиків, тенденцій, розвитку світової і вітчизняної науки і науково-технічної діяльності.

Внутрішнє середовище	
Сильні сторони	Слабкі сторони
I. Організаційна структура та планування діяльності	
➤ Реформована організаційна структура за актуальними напрямками наукових досліджень. ➤ Наявність розробленої та затвердженої Стратегії розвитку до 2023 року. ➤ Наявність розробленого та затвердженого плану реалізації Концепції НАН України та Стратегії розвитку Центру до 2023 р.	➤ Відсутність у складі Центру підрозділу, який би відповідав за комерціалізацію наукових і науково-технічних розробок.
II. Напрями та тематика фундаментальних і прикладних наукових досягнень	
➤ Диверсифікація напрямів і тематики наукових досліджень. ➤ Відповідність напрямів і тематики наукових досліджень актуальним проблемам суспільного життя країни і світу в цілому. ➤ Системність і послідовність проведення фундаментальних і прикладних досліджень. ➤ Наявність глобальної цілі наукових досліджень – побудови нової моделі суспільства в країні. ➤ Наявність повного циклу дослідницького ланцюжка: фундаментальні та прикладні дослідження → експертно-аналітичні → проектно-консалтингові розробки. ➤ Міждисциплінарність наукових досліджень.	➤ Недостатня чисельність співробітників Центру для проведення масштабних досліджень світового та національного рівня (наприклад, світових і національних форсайт-прогнозів).
III. Експертно-аналітична діяльність	
➤ Активна участь у підготовці щорічних доповідей Президента України та національних доповідей НАН України.	➤ Недостатнє висвітлення результатів експертно-аналітичної діяльності у ЗМІ, на інтернет-форумах.

Сильні сторони	Слабкі сторони
➤ Підготовка і оприлюднення власних наукових доповідей з актуальних проблем країни. ➤ Підготовка і доведення до зацікавлених установ щомісячних моніторингів зі стану справ у різних сферах соціально-економічного життя країни. ➤ Активна участь в експертизі і підготовці пропозицій до законодавчих актів країни.	
IV. Проектно-консалтингова діяльність	
➤ Активна участь у розробці та затвердженні органами держаної влади нормативних документів стратегічного характеру. ➤ Участь або самостійна розробка інвестиційних проектів різного рівня масштабності. ➤ Участь у національній ТП «Альтернативна енергетика» та польському біоенергетичному кластері (м. Лодзь).	➤ Недостатня поінформованість бізнесу про наявні у Центрі науково-технічні розробки. ➤ Низька активність науковців Центру щодо отримання документів щодо охорони прав власності на наукові розробки.
V. Освітня діяльність	
➤ Наявність ліцензованої аспірантури та докторантури ➤ Наявність спеціалізованої наукової ради із захисту докторських і кандидатських дисертацій. ➤ Функціонування постійно діючого семінару для здобувачів наукових ступенів. ➤ Наявність власної науково-методичної літератури з технології наукових досліджень і підготовки дисертаційних робіт. ➤ Значний досвід співробітників Центру з педагогічної діяльності та підготовки і атестації наукових кадрів. ➤ Участь у міжнародній франко-польсько-українській програмі післядипломної освіти MBA.	➤ Відсутність фінансування з боку НАН України стажування молодих науковців за кордоном.
VI. Науково-кадровий потенціал	
➤ Відносно молодий кадровий склад науковців. ➤ Значна питома вага науковців у загальній чисельності. ➤ Висока питома вага докторів і кандидатів наук у чисельності науковців.	➤ Зменшення чисельності здобувачів наукових ступенів. ➤ Низький рівень оплати праці наукових кадрів і стипендіального забезпечення аспірантів і докторантів.

Сильні сторони		Слабкі сторони	
VII. Міжнародне співробітництво			
➤ Участь у польському біоенергетичному кластері (м. Лодзь). ➤ Співпраця з Гданською фундацією управління розвитком в галузі регіонального розвитку і побудови самодостатніх громад (м. Гданськ).		➤ Відсутність фінансування з боку НАН України закордонних відряджень. ➤ Відсутність фінансування з боку НАН України залучення закордонних вчених для роботи в установах НАН на території України. ➤ Відсутність фінансування з боку НАН України участі Центру у міжнародних програмах і проектах, які передбачають пайові внески.	
VIII. Видавнича діяльність та публікаційна активність			
➤ Наявність двох власних періодичних наукових видань (щомісячного журналу «Бізнес-Інформ» і щоквартального журналу «Проблеми економіки»), які входять у понад 20 наукометричних та інформаційних баз. ➤ Активна міжнародна співпраця з науковими установами щодо спільного випуску періодичних наукових видань (Польща, Грузія). ➤ Висока публікаційна активність науковців Центру.		➤ Відсутність фінансування з боку НАН України оплати публікацій у провідних закордонних журналах.	
IX. Матеріально-технічна база і доступ до закордонних інформаційних ресурсів			
➤ Добрий стан будівлі, в якій розташований Центр, яка, однак, є орендованою		➤ Відсутність загальної внутрішньої комп'ютерної мережі. ➤ Відсутність у науковців постійного доступу до платних закордонних інформаційних ресурсів. ➤ Значний ступінь зносу матеріальної бази.	
Зовнішнє середовище			
Можливості		Загрози	
Політика			
➤ Забезпечити постійну участь Центру в роботі профільних комітетів ВР України і профільних комісій при органах виконавчої влади з підготовки проектів нормативних і законодавчих актів. ➤ Забезпечити постійну науково-консультативну співпрацю Центру з комітетами ВР України, КМУ, громадськими організаціями. ➤ Систематично готувати і подавати інформаційно-аналітичні матеріали і експертні висновки центральним органам виконавчої влади та місцевого самоврядування		➤ Політична і суспільна несприйнятливність в країні до науки та інновацій. ➤ Відсутність механізму діалогу та взаємодії наукових установ НАН України з органами законодавчої та виконавчої влади в країні. ➤ Низький рівень сприйняття суспільством науки як необхідної рушійної сили розвитку країни. ➤ Відсутність суспільного попиту на наукові та науково-технічні розробки, наукову експертизу через низький рівень професійності на всіх рівнях державної влади.	

Можливості	Загрози
про поточний стан і проблеми соціально-економічного і науково-технічного розвитку держави.	
Економіка	
➤ Сприяти відновленню практики соціально-економічного і науково-технічного прогнозування в державній системі стратегічного планування. ➤ Посилити наукове забезпечення формування стратегій, програм і планів соціально-економічного і науково-технічного розвитку країни та її регіонів, здійснювати науково-експертне супроводження їх реалізації. ➤ Науково-прикладне забезпечення проектних розробок для об'єднаних територіальних громад, бізнесу тощо.	➤ Фактична відсутність наукового супроводу процесів прогнозування, стратегічного планування і моніторингу суспільно-політичного, соціально-економічного і науково-технічного розвитку держави. ➤ Зменшення обсягів фінансування наукових досліджень в країні з державного бюджету. ➤ Фрагментарність та нерозвиненість національної інноваційної системи. ➤ Низька інноваційна активність виробничої сфери. ➤ Низький попит на результати наукових досліджень і розробок в країні. ➤ Орієнтація бізнесу на запозичення аналітичних розробок, імпортування технологій і обладнання.
Соціум	
➤ Популяризувати серед різних верств населення нові знання і формувати цінності суспільства знань в країні через ЗМІ, телебачення, соціальні мережі.	➤ Низький рівень соціальної підтримки вчених, зниження престижу наукової праці в суспільстві. ➤ Відсутність належної державної підтримки молодих вчених, що створює передумови для їх активного відтоку у бізнес-структури або за кордон. ➤ Чинне законодавство забороняє довготривалі (понад 2 місяці) стажування і відрядження для проведення спільних досліджень у провідних наукових центрах за межами України без втрати робочого місця. ➤ Відсутність соціальних гарантій та стимулів наукової діяльності молоді та продовження активного наукового довголіття. ➤ Підвищення еміграційних настроїв серед студентської молоді.
Технології	
➤ Запровадження форсайт-прогнозування розвитку науки і техніки у світі та в Україні.	➤ Швидкий перехід до нового технологічного укладу провідних економік світу, що може призвести до кардинальних змін у структурі високотехнологічних галузей. ➤ Скорочення життєвого циклу нових технологій за рахунок їх швидкого опанування у країнах, що розвиваються з порівняно низькими витратами.

2.2. Визначення місії та візії Центру

Ґрунтуючись на результатах SWOT-аналізу, який дозволив визначити головні проблеми Центру і його конкурентні переваги, а також пропозиціях співробітників, місія Центру визначається таким чином:

Місія Центру – здійснювати якісні фундаментальні та прикладні наукові дослідження, спрямовані на розв’язання актуальних проблем національної економіки, проводити експертно-аналітичну, проектно-консалтингову та освітню діяльність на міжнародному, національному та регіональному рівнях.

Ґрунтуючись на точках зору співробітників Центру, а також враховуючи глобальні виклики і прогнози національних ризиків і тенденцій розвитку науки майбутнього, візія Центру визначається таким чином:

Візія Центру – потужний центр науки, освіти та консалтингу, що працює в інтересах українського суспільства, створює позитивний імідж Національної академії наук України на міжнародному та національному рівнях, сприяє ефективній діяльності органів державної та місцевої влади, підприємств та громадських організацій.

РОЗДІЛ 3
ФОРМУВАННЯ
ЦІЛЕЙ РОЗВИТКУ
НДЦ ІПР НАН УРАЇНИ

3.1. Стратегічні цілі і завдання розвитку Центру

Виходячи з результатів SWOT-аналізу, аналізу діяльності Центру за період 2011-2016 рр., визначених місії та візії, Статуту Центру, Концепції розвитку НАН України на 2014-2023 рр., стратегічні цілі формулюються наступним чином:

Стратегічні цілі

Стратегічна ціль 1. Підвищення ролі та участі в сучасному суспільному та соціально-економічному житті країни

Завдання:

- ✍ забезпечити ефективну взаємодію з органами законодавчої та виконавчої влади в країні;
- ✍ забезпечити постійну науково-консультативну співпрацю з комітетами ВР України та міністерствами КМУ країни з підготовки проектів нормативних і законодавчих актів;
- ✍ систематично готувати і подавати інформаційно-аналітичні матеріали і експертні висновки центральним органам виконавчої влади та місцевого самоврядування про поточний стан, проблеми і прогнози соціально-економічного і науково-технічного розвитку держави, результативність законодавчих актів;
- ✍ приймати участь у розробці стратегічних соціально-економічних і науково-технічних прогнозів розвитку держави та регіонів;
- ✍ активізувати участь у формуванні програм і планів соціально-економічного і науково-технічного розвитку країни та її регіонів, здійснювати науково-експертне супроводження їх реалізації;
- ✍ розвивати співпрацю у рамках мережі «РЕГІОНЕТ»;
- ✍ займатися популяризацією серед різних верств населення економічних знань і формування цінностей суспільства знань в країні через ЗМІ, телебачення і соціальні мережі.

Індикатори:

- ✍ кількість підготовлених проектів законів, постанов, стратегій тощо;
- ✍ кількість здійснених експертиз проектів законодавчих та нормативних актів;
- ✍ кількість працівників, залучених до експертизи законодавчих та нормативних актів;
- ✍ кількість працівників, які є членами громадських, експертних, дорадчих рад міністерств та відомств, комітетів Верховної Ради України, органів місцевої влади;
- ✍ кількість поданих до органів державної та місцевої влади інформаційно-аналітичних матеріалів.
- ✍ кількість проведених для представників місцевої влади, громад і громадських організацій семінарів, тренінгів тощо.

Стратегічна ціль 2. Диверсифікація напрямів і тематики наукових досліджень з актуальних проблем суспільства

Завдання:

- ⇒ здійснювати пошукові форсайт-дослідження розвитку науки, технологій, економіки і соціуму у світі та Україні;
- ⇒ поглиблення досліджень у напрямках:
 - реформування економіки й обґрунтування економічної політики в Україні з урахуванням інтеграційних процесів у світовій економіці;
 - промислова політика, модернізація секторів економіки та забезпечення енергетичної безпеки України;
 - науково-технічна та інноваційна політика;
 - соціально-економічні проблеми просторового розвитку території України;
- ⇒ збільшити питому вагу прикладних досліджень і науково-технічних розробок;
- ⇒ збільшити питому вагу міждисциплінарних і міжгалузевих досліджень в рамках програмно-цільової тематики;
- ⇒ розширити оприлюднення результатів досліджень, зокрема, електронними засобами.

Індикатори:

- ⇒ обсяг виконуваних фундаментальних та прикладних наукових робіт;
- ⇒ кількість укладених договорів з підприємствами реального сектору на виконання прикладних наукових та науково-технічних робіт;
- ⇒ обсяг наданих науково-технічних послуг;
- ⇒ питома вага конкурсного програмно-цільового фінансування;
- ⇒ питома вага міжгалузевих та міждисциплінарних досліджень;
- ⇒ кількість опублікованих оригінальних монографій;
- ⇒ кількість публікацій у провідних наукових журналах, у т.ч. іноземних, які індексуються міжнародними базами даних;
- ⇒ кількість виступів на конференціях, семінарах, круглих столах тощо;
- ⇒ індекси цитування дослідників, розробок.

Стратегічна ціль 3. Розширення проектно-консалтингової діяльності та комерціалізації науково-технічних розробок

Завдання:

- ↗ активізувати співпрацю з підприємствами реального сектору економіки, територіальними громадами з підготовки бізнес-проектів;
- ↗ сформувати портфель інноваційних розробок по пріоритетним напрямам;
- ↗ створити підрозділ з питань інноваційної діяльності та захисту прав інтелектуальної власності.

Індикатори:

- ↗ кількість договорів з підприємствами реального сектору на розробку бізнес-планів комерційних проектів;
- ↗ кількість бізнес-планів, розроблених за договорами з об'єднаними територіальними громадами;
- ↗ кількість договорів на супроводження проектів;
- ↗ загальна сума коштів, отриманих за розробку бізнес-планів, проектів тощо;
- ↗ кількість заявок на отримання українських охоронних документів;
- ↗ кількість отриманих державних охоронних документів.

РЕГІОНАЛЬНИЙ ПРОЕКТ «СЕЛО МАЙБУТНЬОГО»

Стратегічна ціль 4. Ефективне відтворення кадрового потенціалу

Завдання:

- ⇒ підвищувати рівень кваліфікації наукових кадрів;
- ⇒ сприяти широкому залученню молодих науковців України до роботи відкритого науково-методологічного семінару «Технологія проведення наукових досліджень»
- ⇒ сприяти міжнародним обмінам молодими науковцями;
- ⇒ активізувати роботу з підготовки молодих вчених в магістратурі, аспірантурі і докторантурі;
- ⇒ створити умови для ротації кадрів і посадового зростання молодих науковців;
- ⇒ здійснити запровадження системи комплексної наукометричної оцінки діяльності наукових працівників.

Індикатори:

- ⇒ загальна кількість дослідників;
- ⇒ кількість і питома вага докторів та кандидатів наук серед працівників (дослідників);
- ⇒ питома вага молодих працівників (дослідників);
- ⇒ кількість вступників до аспірантури (докторантури);
- ⇒ кількість науковців, які отримали наукові ступені доктора філософії (кандидата наук), доктора наук, вчені звання;
- ⇒ кількість молодих вчених, які отримали вітчизняні та міжнародні гранти, стипендії, премії;
- ⇒ середня заробітна плата дослідників.

Стратегічна ціль 5. Інтегрування із закладами освіти і бізнесу

Завдання:

- ⇒ розширити підготовку фахівців (магістрів, аспірантів, докторантів) за спільними науково-освітніми програмами з вищими навчальними закладами;
- ⇒ активізувати підготовку за програмами MBA з розробки бізнес-планів та управління проектами;
- ⇒ здійснювати на постійній основі проведення майстер-класів для підприємців та молоді щодо актуальних проблем розвитку та просування бізнесу;
- ⇒ сприяти створенню спільних науково-виробничих структур із бізнес-компаніями та ВНЗ регіону;
- ⇒ здійснювати на постійній основі оприлюднення для широкої бізнес-спільноти аналітичних матеріалів щодо сучасного законодавства, стану ринків тощо;
- ⇒ сприяти створенню спільних нових структур публічно-приватного партнерства (технологічні платформи і інноваційні кластери).

Індикатори:

- ⇒ кількість договорів про сумісну науково-освітню діяльність, укладених із закладами освіти;
- ⇒ питома вага науковців, які викладають у ВНЗ за сумісництвом;
- ⇒ кількість спільних з ВНЗ науково-освітніх програм;
- ⇒ кількість проведених разом з ВНЗ науково-практичних конференцій, семінарів;
- ⇒ кількість сумісних з комерційними організаціями наукових та науково-технічних проектів;
- ⇒ кількість семінарів, навчальних програм, тренінгів, проведених для бізнес-компаній;
- ⇒ кількість та рівень охоплення просвітницькими заходами;
- ⇒ кількість підготовлених аналітичних матеріалів на замовлення бізнес-структур.

Стратегічна ціль 6. Інтегрування у світовий науковий простір

Завдання:

- ⇒ активізувати роботу по залученню науковців у програму ЄС «Горизонт 2020»;
- ⇒ сприяти міжнародним обмінам молодими науковцями;
- ⇒ розширити участь у міжнародних конференціях, форумах і виставках;
- ⇒ розширити програму підготовки магістрів і аспірантів у рамках реалізації спільних проектів із зарубіжними університетами, науковими центрами тощо;
- ⇒ сприяти залученню науковців як рецензентів провідних зарубіжних наукових журналів та наукових видавництв;
- ⇒ сприяти стажуванню наукових співробітників в закордонних наукових центрах;
- ⇒ створення єдиної інформаційної мережі Центру з виходом до наукових мереж світу;
- ⇒ включення журналів «Проблеми економіки», «Бізнес-Інформ» до провідних світових реферативних баз даних;
- ⇒ розширити участь дослідників у міжнародних наукових спільнотах.

Індикатори:

- ⇒ кількість укладених договорів про співпрацю, сумісні наукові розробки із іноземними науково-дослідними центрами;
- ⇒ кількість отриманих міжнародних грантів на проведення досліджень;
- ⇒ загальна сума грантів, отриманих від міжнародних організацій;
- ⇒ кількість дослідників, які брали участь у міжнародних наукових заходах в інших державах;
- ⇒ кількість учасників проведених міжнародних науково-практичних заходів (конференцій, симпозіумів, семінарів, форумів);
- ⇒ кількість публікацій у іноземних виданнях;
- ⇒ питома вага публікацій, індексованих у міжнародних базах даних;
- ⇒ імпакт-фактор наукових журналів «Проблеми економіки», «Бізнес-Інформ»;
- ⇒ кількість сумісних публікацій з дослідниками з інших держав;
- ⇒ кількість іноземних аспірантів (докторантів).

3.2. Етапи реалізації Стратегії розвитку Центру до 2023 року

1 етап – 2017-2018 рр.

Головне завдання етапу – створити необхідні організаційні умови для реалізації стратегії; розширити включення у суспільне життя та законотворчий процес; визначити першочергові кроки за кожною стратегічною ціллю.

Умовою успішної реалізації стратегії розвитку Центру є його атестація як наукової установи на основі зовнішнього оцінювання.

На першому етапі необхідно:

- визначення пріоритетів наукових дослі-

джень за головними напрямками наукової діяльності;

- формування механізму співпраці з ВНЗ та бізнес-структурами на основі угод про спільну діяльність, спільні прикладні наукові дослідження тощо;

- активізація взаємодії з органами державної влади та місцевого самоврядування;

- оптимізація комп'ютерно-інформаційного забезпечення діяльності.

2 етап – 2019-2021 рр.

Головне завдання етапу – активна реалізація завдань Стратегії.

На другому етапі передбачається:

- розширення фундаментальної і програмно-цільової тематики на період до 2023 року і наступний період на основі форсайт-прогнозу розвитку науки, технологій, економіки і соціуму у світі та Україні;

- активне залучення бізнесу до здійснення прикладних досліджень;

- активна проектна та аналітична діяльність;

- активне включення у законотворчий процес;

- активна співпраця з ВНЗ у рамках існуючих науково-освітніх програм та розширення їх переліку, включення у європейський освіт-

ній простір;

- розширення міжнародних контактів, виконання спільних із зарубіжними дослідними організаціями наукових досліджень, започаткування практики міжнародних обмінів науковців;

- закріплення міжнародного іміджу Центру як потужної науково-дослідної установи;

- нарощування кадрового потенціалу;

- активна участь інноваційній діяльності підприємств реального сектору економіки, комерціалізація науково-технічних розробок;

- активна співпраця з територіальними громадами.

3 етап – 2022-2023 рр.

Головне завдання етапу – створення умов для подальшого розвитку і розширення прикладних, фундаментальних і проектних досліджень за пріоритетними напрямками.

На цьому етапі передбачається:

- активна реалізація пошукових наукових проектів щодо перспектив розвитку світової

науки, економіки країни і світу, суспільства тощо;

- нарощування кадрового потенціалу;

- моніторинг результатів виконання завдань Стратегії і досягнення цілей розвитку;

- перегляд Стратегії на наступний період.

РОЗДІЛ 5

МОНІТОРИНГ І ОЦІНЮВАННЯ

ЕФЕКТИВНОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ

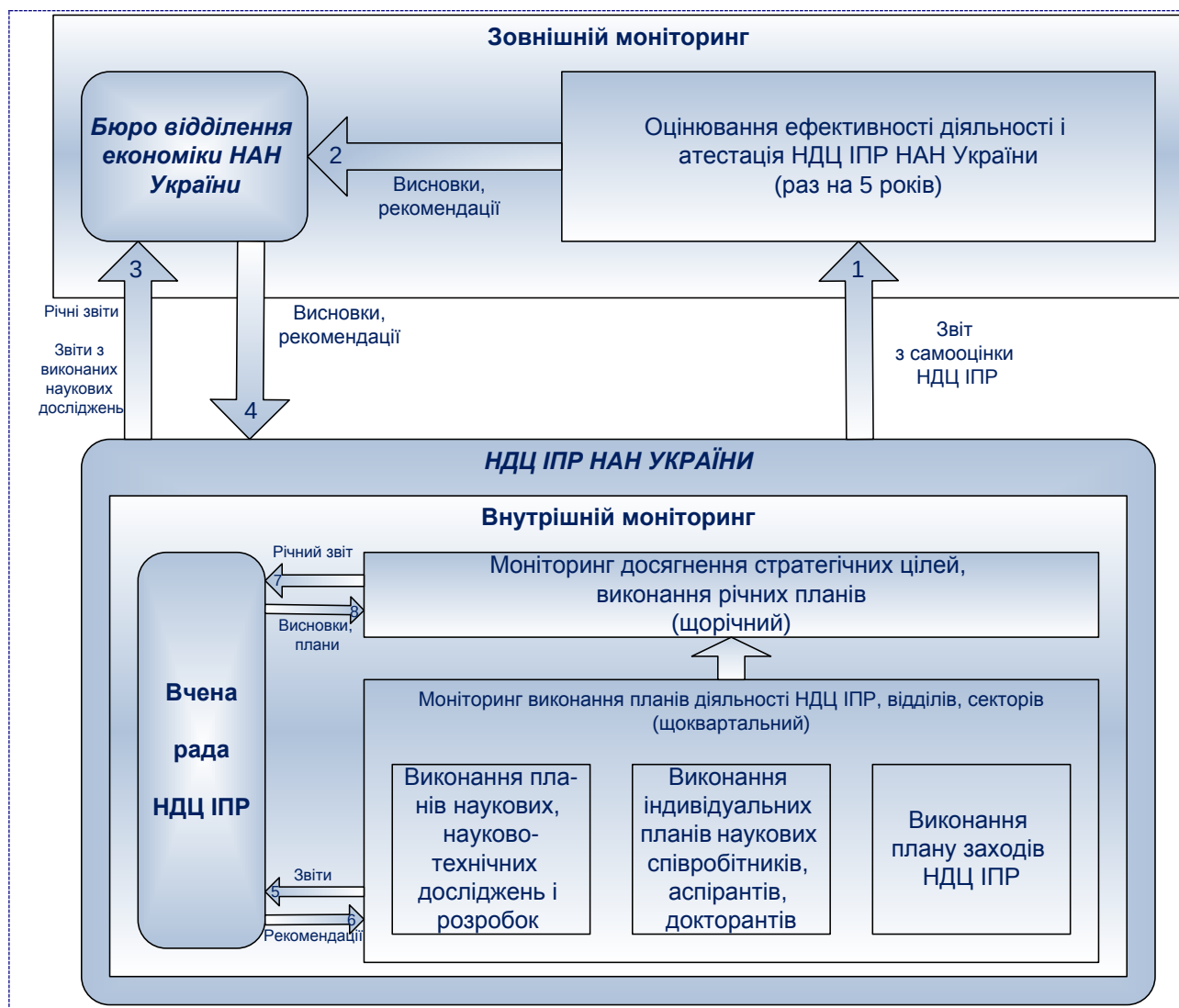
СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ

НДЦ ІПР НАН УКРАЇНИ

Результати реалізації стратегії розвитку Центру визначаються на підставі проведення моніторингу та оцінки результативності діяльності.

Основними завданнями під час проведення моніторингу та оцінки реалізації стратегії є визначення рівня досягнення стратегічних цілей та результативності діяльності Центру.

Проведення моніторингу і оцінка результативності реалізації стратегії та планів заходів Центу здійснюється Бюро відділення економіки та Президією НАН України на основі поданих звітів та результатів атестації.

Моніторинг реалізації стратегії і результативності діяльності Центру

Проведення моніторингу реалізації стратегії Центру здійснюється за такими видами:

- зовнішній моніторинг;
- внутрішній моніторинг.

Зовнішній моніторинг включає зовнішнє оцінювання атестаційною комісією, здійснюване раз на 5 років та щорічний моніторинг ефективності діяльності Центру, здійснюва-

ний Бюро відділення економіки на основі річних звітів про діяльність центру та звітів з виконаних наукових та науково-технічних робіт. Зовнішнє оцінювання результативності діяльності Центру здійснюється на підставі звіту самооцінки (1) та безпосереднього моніторингу атестаційною комісією, яка направляє до Бюро відділення економіки висновки та рекомендації щодо діяльності НДЦ ІПР (2). Проведення моніторингу спрямовано на оцінку реалізації стратегічних напрямків і відповідність критеріям ефективної діяльності наукової установи НАН України.

Моніторинг реалізації стратегії і планів заходів Центру здійснюється за низкою індикаторів (перелік індикаторів надано у додатку).

Щорічний моніторинг виконання наукових та науково-технічних робіт за відомчою тематикою та результативності діяльності Центру здійснюється на основі річного звіту та звітів з виконаних тем (3) Бюро відділення економіки НАН України, яке доводить до Центру висновки та рекомендації щодо подальшої діяльності (4).

Внутрішній моніторинг реалізації стратегії включає стратегічний щорічний моніторинг, головною метою якого є оцінка рівня досягнення стратегічних цілей, та оперативний щоквартальний моніторинг, метою якого є виявлення та усунення перешкод до своєчасного завершення наукових досліджень та виконання планів заходів. Внутрішній моніторинг здійснюється Вченою радою Центру. Щорічно Вчена рада розглядає та затверджує річний звіт щодо діяльності НДЦ ІПР та звіти

з виконаних наукових, науково-технічних тем / проектів (5), виробляє на їх основі план діяльності Центру на наступний рік та середньострокову перспективу, здійснює коректування поточних планів заходів з реалізації стратегії розвитку Центру (6).

Стратегічний внутрішній моніторинг реалізації стратегії Центру включає:

- оцінку досягнення стратегічних цілей розвитку шляхом порівняння фактичних значень індикаторів (показників) оцінки результативності реалізації стратегії і планів з їх прогнозованими значеннями у відповідному періоді;

- визначення причин відхилення фактичних значень індикаторів від прогнозованих на звітній період та шляхів вирішення проблем реалізації;

- уточнення індикаторів (показників) оцінки результативності реалізації стратегії та плану заходів, строків виконання, прогнозів на наступний період тощо.

Оперативний моніторинг здійснюється на основі звітів завідувачів відділів і секторів щодо ходу виконання досліджень, виконання індивідуальних планів науковців, аспірантів, докторантів, проведення загальних заходів тощо (7). Вчена рада виробляє рекомендації щодо залучення фахівців інших підрозділів для виконання міждисциплінарних досліджень, оприлюднення результатів досліджень у вигляді монографій, електронних видань тощо, коректування планів досліджень та заходів (8). Результати оперативного та стратегічного моніторингу є основою для складання звіту з самооцінки Центру.

Індикатори оцінки результативності реалізації стратегії розвитку Центру

Стратегічні цілі розвитку НДЦ ІПР НАН України	Індикатори
1. Підвищення ролі та участі в сучасному суспільному та соціально-економічному житті країни	• кількість підготовлених проектів законів, постанов, стратегій тощо; • кількість здійснених експертиз проектів законодавчих та нормативних актів; • кількість працівників, залучених до експертизи законодавчих та нормативних актів; • кількість працівників, які є членами громадських, експертних, дорадчих рад міністерств та відомств, комітетів Верховної Ради України, органів місцевої влади; • кількість поданих до органів державної та місцевої влади інформаційно-аналітичних матеріалів. • кількість проведених для представників місцевої влади, громад і громадських організацій семінарів, тренінгів.
2. Диверсифікація напрямів і тематики наукових досліджень з актуальних проблем суспільства	• обсяг виконуваних фундаментальних та прикладних наукових робіт; • кількість укладених договорів з підприємствами реального сектору на виконання прикладних наукових та науково-технічних робіт; • обсяг наданих науково-технічних послуг; • питома вага конкурсного програмно-цільового фінансування; • питома вага міжгалузевих та міждисциплінарних досліджень; • кількість опублікованих оригінальних монографій; • кількість публікацій у провідних наукових журналах, у т.ч. іноземних, які індексуються міжнародними базами даних; • кількість виступів на конференціях, семінарах, круглих столах тощо; • індекси цитування дослідників, розробок.
3. Розширення проектно-консалтингової діяльності та комерціалізації науково-технічних розробок	• кількість договорів з підприємствами реального сектору на розробку бізнес-планів комерційних проектів; • кількість бізнес-планів, розроблених за договорами з об'єднаними територіальними громадами; • кількість договорів на супроводження проектів; • загальна сума коштів, отриманих за розробку бізнес-планів, проектів тощо; • кількість заявок на отримання українських охоронних документів; • кількість отриманих державних охоронних документів.
4. Ефективне відтворення кадрового потенціалу	• загальна кількість дослідників; • кількість і питома вага докторів та кандидатів наук серед працівників (дослідників);

Стратегічні цілі розвитку НДЦ ІПР НАН України	Індикатори
	• питома вага молодих працівників (дослідників); • кількість вступників до аспірантури (докторантури); • кількість науковців, які отримали наукові ступені доктора філософії (кандидата наук), доктора наук, вчені звання; • кількість молодих вчених, які отримали вітчизняні та міжнародні гранти, стипендії, премії; • середня заробітна плата дослідників.
5. Інтегрування із закладами освіти і бізнесу	• кількість договорів про сумісну науково-освітню діяльність, укладених із закладами освіти; • питома вага науковців, які викладають у ВНЗ за сумісництвом; • кількість спільних з ВНЗ науково-освітніх програм; • кількість проведених разом з ВНЗ науково-практичних конференцій, семінарів; • кількість сумісних з комерційними організаціями наукових та науково-технічних проектів; • кількість семінарів, навчальних програм, тренінгів, проведених для бізнес-компаній; • кількість та рівень охоплення просвітницькими заходами; • кількість підготовлених аналітичних матеріалів на замовлення бізнес-структур.
6. Інтегрування у світовий науковий простір	• кількість укладених договорів про співпрацю, сумісні наукові розробки із іноземними науково-дослідними центрами; • кількість отриманих міжнародних грантів на проведення досліджень; • загальна сума грантів, отриманих від міжнародних організацій; • кількість дослідників, які брали участь у міжнародних наукових заходах в інших державах; • кількість учасників проведених міжнародних науково-практичних заходів (конференцій, симпозіумів, семінарів, форумів); • кількість публікацій у іноземних виданнях; • питома вага публікацій, індексованих у міжнародних базах даних; • імпакт-фактор наукових журналів «Проблеми економіки», «Бізнес-Інформ»; • кількість сумісних публікацій з дослідниками з інших держав; • кількість іноземних аспірантів (докторантів).